

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

ROČNÍK IV.

Redaktor: Podplukovník Bohumil Boček.

ČÍSLO 11.

Štábní kapitán pěch. František Petráček:

Doprovodné a protitankové zbraně pěchoty.

(Dokončení.)

Pokusme se nyní zhodnotit dopravu motorisovaného děla!

Motorisované dělo je v terénu s pevnou půdou velmi dobře pohyblivé, není-li příliš velké stoupání. Měkký, blátivý nebo hladký, skalnatý terén je tu mnohdy nepřeklenutelnou překážkou, právě tak, jako terén hustě zalesněný. Za příznivých podmínek dosáhne motorisované dělo značné rychlosti, takže lehce nahradí zpoždění zaviněné nesjízdným terénem. Motorisace je však velmi nákladná a nelze počítat s jejím uskutečněním u všech jednotek. Velmi závažná je tu také otázka pohonných hmot. Uvažme, že i nemotorisovaná armáda dosáhne neobyčejně vysoké spotřeby pohonných látek a že zvláště u nás nelze počítat v každém případě s možností dovozu a vlastní produkce nestačí ani mírové spotřebě. Dějí se sice pokusy s náhradními palivy (líh, hnědohuňný benzin, dřevěné uhlí), ale jejich hodnota pro armádu v poli je zatím sporná. Motorisace armády závisí nejen na dobrých motorech, ale i na hodnotných palivech, neboť selhání činnosti může být právě v našem případě osudné. Všeobecně se zdá přijatelnější, bude-li dělo vlečeno traktorem malých rozměrů. Nelze upřít, že velkou předností motorisovaného děla je značná jeho pohyblivost, takže je tím do určité míry vyvážena nevýhoda, že skýtá velký cíl. Střelba z obrněného vozidla je velmi obtížná. Za pohybu je velmi nepřesná, poněvadž se vůz otřásá. Dějí se sice pokusy odstranit tento nedostatek (pryžové kolejevé pásy systém Kegresse), ale dosažené výsledky nejsou uspokojivé. Obsluha obrněného vozidla nemá dostatek přehledu bojiště. Rovněž jednotné vedení je při rychle se pohybujících vozech a méně pohyblivé pěchotě velmi ztíženo, a proto je i vliv velitele pěchoty na činnost tanků malý. Vznikne-li u motorisovaného vozidla porucha, nemůže s místa, kdežto nemotorisovaná zbraň se může, selže-li jeden způsob dopravy, dopravovat jiným způsobem. Náзор, že se útok podporovaný tanky musí zdařit, je snad pod vlivem toho, že tanky mají proti protitankovým zbraním značný vývojový náskok, a pak snad i tím, že výkon tanků lze v míru lépe demonstrovat nežli výkon protitankových zbraní, takže význam tanků je tu přeceňován. Válečné zkušenosti nás naopak oprávněují k názoru, že obránce bude schopen neutralizovat značnou část tanků. Vždyť ztráty tanků při jediném útoku dosáhly až 60%. Dále lze proti tankům uvést oprávněnou námitku, že jich nelze většinou použít v horách, a když, jen v užším měřítku. A přece značnou část hranic našeho státu tvoří hory a husté lesy. Tam bude naše první bojiště, na němž musíme vzhledem k nevýhodnému tvaru státu nezbytně obstát. Tam tedy s tanky nelze dobře počítat, kdežto nemotorisované dělo, i když jeho doprava bude obtížná, se uplatní vždy. Pozorovací podmínky z tanku jsou tak nepříznivé, že zjištění vzdálenějšího cíle a střelba na větší dálky je velmi ztížena. Fysické i duševní síly osádky obrněného vozu se velmi rychle opotřebují, takže s jejich nepřetržitou prací nelze počítat. Velmi závažná je také otázka,

do jaké míry se hodí motorisované dělo k potírání tanků, a není-li tu výhodnější boj dobře umístěné a zahnížděné protitankové zbraně. Rozhodnou odpovědí na tuto otázku je skutečnost, že armády, u nichž se motorisace pilně uskutečňuje, právě tak pilně konstruuji protitanková děla. Tím ovšem nemůže nikdo vyloučiti možnost, že se na př. při střetnutí nevyskytnou souboje tanku proti tanku.

Protože žádný z uvedených způsobů dopravy nevyhovuje pro všechny případy, zdá se, že bude nejvýhodnější dopravu kombinovat. Příklad: všude tam, kde to dovolí terén, je dělo vlečeno malým traktorem. Jakmile tento způsob dopravy je znemožněn, vezme obsluha dělo do vleku nebo je ponese. V době, kdy dělo je v palebném postavení, obstarává traktor dopravu střeliva, a to nejen pro děla, ale i pro ostatní pěchotní zbraně. Tím by byla částečně řešena otázka zásobování střelivem, na jejíž důležitost jsem již poukázal. Jinak by bylo možno kombinovat dopravu: koněm zapřaženým do děla (jeden kůň by tu stačil) pro normální pohyb na komunikacích a ve vhodném terénu, jindy by bylo dělo vlečeno nebo nesené mužstvem.

Dalším požadavkem, o němž je třeba se zmínit, je malá zranitelnost zbraně. Ji můžeme dosíci buď tím, že zbraň bude malých rozměrů, takže pravděpodobnost zásahu nepřátelskou střelou bude snížena, nebo že při větších rozměrech bude zbraň chráněna pancířem. Výhodnější je však první způsob.

Malé rozměry zbraně (hlavně malá palná výška) jsou žádoucí nejen proto, aby zbraň skýtala malý cíl, nýbrž i se zřením na stabilitu děla při dopravě a při střelbě. Malé palné výšky by bylo možno dosíci nízkými koly. Příliš malý poloměr kol je však nevýhodný pro dopravu na vlastní nápravě, poněvadž silné zakřivení kol znemožňuje překonání i malých terénních nerovností. Aby i při větším průměru kol bylo dosaženo malé palné výšky, byla provedena konstrukce některých doprovodných děl tak, že kola lze sklopením nápravových čepů položit na půdu na plocho. Podobná konstrukce může být výhodná potud, pokud tím neutrpí pevnost zbraně při dopravě a je dosti místa pro zákruz hlavně, s nímž nutno při velkém poměrně výkonu děla počítat. Jiná konstruktivní možnost je dána použitím lomené nápravy, již lze otáčet o 180°, při čemž se používá při dopravě v nerovném terénu vysoké a při střelbě nízké polohy lomené nápravy. Palnou výšku lze snížit také odstraněním kol při střelbě (pěchotní dělo Beardmore). Který z těchto způsobů variant je výhodnější a zda jich lze v praxi vůbec použít, o tom nás může přesvědčit jen praktická zkušenost.

Zranitelnost by bylo možno snížit použitím pancíře, ale mělo by to v zápětí opět nežádoucí zvýšení váhy zbraně pro dopravu. U některých typů bylo to řešeno tak, že jako výpomocných štítů bylo použito kol, která lze sklopiti do příslušné polohy. Tato konstrukce má však ještě jiný účel; zmíním se o něm později. Kola jsou lisována ze slabého ocelového plechu, takže tu může jít jen o ochranu proti střepinám, šrapnelovým kuličkám nebo úlomkům kamení. Proto je dělo opatřeno ještě zvláštním lafetovým štítem, vážícím 25 kg. Ovšemže i zde je ochrana obsluhy hlavně jen morální a pro nošení zbraně je o jednu jednotku více.

Počet přímé obsluhy by musil býti co nejmenší, neboť obsluhou se zvětšuje cíl a zranitelnost. Pro přímou obsluhu by u našeho děla stačili určitě 3—4 muži, v nálehavém případě snad i muži dva.

Jednoduchou přípravu střelby nutno u našich zbraní žádat proto, aby pracovní doba při střelbě byla co nejkratší a dělo mohlo v krátké době vypálit velký počet ran. Proto je žádoucí, aby dělo mělo velký rozsah odměru a bylo možno bez obtížného pohybu lafetou rychle měnit cíle nebo pohodlně sledovat cíl pohyblivý. Změny odměru lze uskutečnit posunováním lafety po nápravě děla (jemný odměr); to však v našem případě nestačí. Proto byla hledána pomoc v nejrůznějších konstrukcích lafety. Zajímavé je řešení změn odměru u některých typů, kde zadní konec lafety jest opatřen talířem s opěrným kolíkem, kolem něhož lze dělo otáčet a udílet hrubý odměr odvalováním lafetových kol. Lafetová kola tvoří — jak jsem se již zmínil — ochranné štíty pro obsluhu.

Podobně je žádán od doprovodného děla i velký rozsah náměru (vrchní i spodní skupina úhlů), jehož bude potřeby zvláště v horách, kde půjde o cíle s velkými polohovými úhly. Velkými elevacemi se bude ostatně střílet proto, aby bylo zaručeno bezpečné přestřelování vlastních jednotek.

Kdežto při malých elevacích je delší lafeta výhodnější, při velkém náměru je tomu naopak, neboť dlouhá lafeta by byla příliš namáhána na ohyb. Proto bude nutno konstrukci uskutečnit tak, aby délku lafety bylo lze měnit. Může se to stát tak, že se lafeta skládá z několika oddělitelných částí (dělo Vickers 44/60 mm), pak lze délku lafety měnit jen v určitých „skocích“ (o délku lafetové části), nebo je možno lafetu uspořádati teleskopicky, takže ji lze do určitého maxima libovolně prodloužit. Teleskopická lafeta musí býti však tak dimensována, aby nenastala deformace, jež by znemožnila měnění délky lafety vůbec. U speciálně protitankového děla by stačila lafeta s neměnnou délkou.

Skutečnost, že některé konstrukční požadavky jsou společné zbraní doprovodné i protitankové, vedla k tomu, že byl vysloven požadavek, aby pro oba účely byla konstruována společná zbraň. Na základě tohoto požadavku se vyskytlo mnoho konstrukcí a řešení otázky hledáno buď v děle s jednou hlavní s ráží pohybující se v mezích 4—5,5 cm nebo v dvouhlavňových dělech. První varianta je nepřijatelná, neboť zbraň nevyhovuje ani jednomu, ani druhému úkolu. Avšak zastánců druhé varianty, která je výhodnější než první, v poslední době ubývá a přistupuje se většinou ke konstrukcím samostatných doprovodných a protitankových zbraní. Mám za to, že se tak děje neprávem, a pokusím se svůj názor odůvodnit:

1. Výsledky konstrukcí některých dvouhlavňových děl jsou velmi dobré a opravňují nás k tvrzení, že jednotná zbraň může splnit odlišné balistické požadavky, jak je klademe na oba druhy zbraní.

2. Doprovodnou zbraň potřebujeme výhradně v útoku, kdežto protitankové zbraně bude používáno více v obraně. Použití speciálně protitankového děla v útoku by škýtalo při postřelování živých cílů, i kdyby dělo bylo opatřeno vhodným k tomu střelivem, obdobné potíže, jaké jsou u kulometů, neboť protitankové zbraně mají vzhledem k velké počáteční rychlosti rasantní dráhu. Samostatných zbraní (doprovodných a protitankových) nehude tedy dostatečně využito.

3. Náklad na oba druhy samostatných zbraní je téměř dvojnásobný než u zbraně společné.

4. Vývoj tanků není určité ještě skončen a může se i v blízké budoucnosti ukázat, že konstruované protitankové zbraně (jež jsou proti tankům vývojově opožděny) svým účinkem nevyhovějí. Pak by bylo

nutno přikročit ke konstrukci nových zbraní, odpovídajících zvýšeným požadavkům, a staré protitankové zbraně by zůstaly nevyužity. Společně zbraně je možno v tomto případě použít jako zbraně doprovodné.

5. Společné zbraně byly v cizích armádách konstruovány z vlastního popudu zbrojovek, aniž mohly být vyzkoušeny po stránce taktické. Mám za to, že po té stránce chybějí ve všech armádách praktické zkušenosti, které by snad daly za pravdu zastáncům společných zbraní. Zde nutno poukázat na to, jak si v té věci počíná říšsko-německá armáda, která zavedla u útvarů aspoň atrapy děl opatřené zaměřovači. I když Němci byli k tomuto řešení přinuceni jinými důvody (versailská smlouva), musíme přiznat, že lze takto dosáhnout velmi cenných poznatků o upotřebitelnosti zbraní za různých fází boje, nehledě k tomu, že i obsluha sama získá určité zkušenosti technické. Mám za to, že by i u nás podobný pokus mohl přinést cenné poznatky.

6. Proti dvouhlavňovým dělům se uvádí námitka, že nemohou vyhovět po stránce balistické hodnoty. Tato námitka by byla velmi závažná, avšak zdá se mi, že není dosti oprávněna.

Požadavky na dělo mnou navrhované:

Střela proti-tanková	ráže	37 mm
	váha	0.8 kg
	poč. rychlost	690 m/sec.
	průraznost pancíře na 1000 m při úhlu nárazu 70°	25 mm
Střela na pozemní cíle	ráže	75 mm
	váha	4.5—5.5 kg
	maximální dostřel	asi 3500
	užitečný dostřel	asi 2500 m
elevační úhly		spodní i vrchní skupina
rychlost střelby		až 12 ran za minutu
váha hlavně		maxim. 60 kg
váha zbraně v pal. postavení		maxim. 250 kg
váha nosných jednotek s nosítky		maxim. 35 kg

V předchozích statích jsem vyslovil určité maximální požadavky na doprovodnou a protitankovou zbraň a zmínil jsem se též o konstruktivních možnostech. Výsledkem našich úvah je zbraň vážící 250 kg, tedy zbraň poměrně těžká. Kdežto u zbraně protitankové by ona váha nebyla zvlášť na obtíž, u zbraně doprovodné je tak vysokou vahou podstatně snížena pohyblivost, která je právě zde velmi žádoucí.

Tu nutno nyní rozhodnout, zda musíme na vyslovených požadavcích trvat, či můžeme-li je v určitém směru snížit tak, abychom dostali zbraň skutečně „pěchotní“.

Jsou-li naše požadavky plně oprávněny, takže musíme na nich bez podmínky trvat, zdá se, že by nám nejlépe vyhovovala zbraň společná, ovšem přizpůsobená našim požadavkům, o kterých předpokládám, že se uskutečnit dají. (Alternativa I.)

Jestliže se ukáže, že můžeme se svých požadavků slevit, navrhuji řešení kompromisní, při němž by bylo jako doprovodné zbraně použito minometu Stokes-Brandt vz. 30 a jako zbraně protitankové děla takové konstrukce, které by splnilo požadavky v plné míře. (Snad by zde vyhověl k střelbě proti OV. i kulomet ráže nejméně 20 mm.) (Alternativa II.)

Dříve ještě, nežli přikročím k úvahám o organizaci pěchotních děl, chci se zmínit o 9 cm minometu vz. 17, hlavně o tom, do jaké míry může splnit požadavky na doprovodnou zbraň, a pak se pokusím odůvodnit, proč jako doprovodnou zbraň navrhuji minomet Stokes-Brandt vz. 30.

Jestliže jsem o 9 cm minometu až dosud mluvil jen stručně, nestalo se tak proto, že bych jej považoval za naprosto „museální“ zbraň. Našemu minometu se dnes všeobecně vytýká jeho malá pohyblivost a nedostatečný výkon. Za velkou jeho vadu považují, že není opatřen koly, aby mohl být vlečen mužstvem. Doprava minometu na káře tažené koněm je vzhledem k velké viditelnosti možná jen ve vhodném terénu (porostlém, vlnitém). Kde tato podmínka splněna není, musí být minomet nesen, ačkoli by se tu velmi osvědčila doprava na vlastní nápravě. Potřebná adaptace by snad nečinila žádných obtíží a pohyblivost minometu by se podstatně zvětšila. Při posuzování malé pohyblivosti minometu vychází se však namnoze ze zkušeností získaných při mírových cvičeních, která však probíhají zvýšeným tempem, a proto nám tyto zkušenosti nemohou být naprosto objektivním vodítkem.

Velmi oprávněna je však stížnost na nedostatečný výkon našeho minometu. Účinek miny samé je sice více nežli dostatečný, ale dostřel i při zavedení náplně 4, hlavně pak přesnost střelby, nevyhovuje. Pro střelbu na obrněná vozidla se pak minomet vůbec nehodí (nejvýš snad k vytvoření clony v prostoru, kde vystoupení obrněných vozidel lze očekávat).

Dalším nedostatkem našeho minometu je poměrně dlouhá příprava střelby (zakopání ložiště). Naproti tomu mu nelze upřít tu přednost, že je velmi levný a že jej lze lehce vyrobit. To jest ostatně vlastnost společná všem minometům.

Proč navrhuji zavést minomet Stokes-Brandt vz. 30?

Pro použití tohoto minometu jako doprovodné zbraně mluví tyto jeho přednosti (data čerpána z časopisu Militärische Mitteilungen 1931):

Maximální dostřel činí při použití lehké miny téměř 3000 m, při čemž přesnost zbraně jest velmi dobrá, neboť 1 úd činí asi 19 m, 1 úš 8 m (šířkový rozptyl je tedy poměrně velký). Ráž je 81 mm. Střelivo je dvojí: lehká mina s tenkými stěnami a s okamžitým zapalovačem váží asi 3,3 kg a obsahuje asi 0,5 kg trhaviny, těžký granát se zapalovačem zpožděným váží asi 6,5 kg při obsahu 2,5 kg trhaviny. Dostřel těžké miny, které by bylo lze použít většinou jen v obraně, je však menší — 1200 m. Účinek lehké miny na živé cíle je v okruhu 15 m velmi dobrý a do 25 m dostatečný. Jednotlivé střepiny působí až na vzdálenost 40 m od místa výbuchu. Bezpečnostní pásmo by tedy činilo při střelbě na maximální vzdálenost $6 \times 19 + 40 \text{ m} = 154 \text{ m}$, což je jistě velmi málo. Lehká mina je prý velmi účinná i v drátěných překážkách (podle našeho předpisu nelze 9 cm minometu k této střelbě vůbec použít). Těžká mina se hodí i k střelbě na úkryty, neboť vnikne hluboko do země a pak teprve vybuchne. Miny lze u minometu Stokes-Brandt plnit různými látkami (zápalnými, plynem). Pro střelbu lehkou minou je zavedeno 6, pro těžkou minou 5 náplní. Minomet váží celkem 57 kg a lze jej rozložit na 3 jednotky nevelkých rozměrů

a vážíci: 18'5, 20'5 a 18 kg. Každá jednotka je opatřena řemenem k pohodlnému nošení, takže není třeba zvláštních nosítek. Celý minomet může být dopravován na soumaru při použití lýkového sedla. Lehké miny se dopravují v plechových krabicích po 3. Krabice váží 12'5 kg. Dvě nebo tři krabice tvoří nosnou jednotku. Krabice s 3 těžkými minami váží 25 kg. Zbraň i střelivo může být na větší vzdálenost dopravováno na káře.

Příprava střelby je velmi jednoduchá, neboť není třeba vždy zakopávat ložiště, nýbrž stačí zatížit je pytlíky s pískem a nebo obsluhou, která si sedne na ložiště. Palebné stanoviště může být v příznivém případě zaujato ve 2 minutách.

Rychlost střelby je velmi značná: průměrně 18 ran za minutu.

Rozsah náměru činí 40—70°, rozsah odměru je však velmi malý, maximálně 210 dc. Zaměřovač dovoluje i noční zaměřování (má osvětlovací zařízení) a je při své jednoduchosti velmi přesný. Při střelbě nemusí být s minometu snímán a je opatřen zařízením k zjišťování náklonu.

Přes to, že ona data o tomto minometu uvádí známý švýcarský odborník mjr. dr. G. Däniker, mám obavu, že jsou čerpána jen z údajů továrny a že je musíme přijímat s jistou rezervou. Předně se nezdá pravděpodobným, že by zbraň s hladkou hlavní byla tak přesná, jak to tvrdí Däniker. Rovněž rychlost střelby zdá se zveličena, neboť nelze si myslit, aby hlavnový materiál snesl po delší dobu tak velkou kadenci.

Najisto však musíme nové konstrukci minometu S. B. přiznat značné přednosti, jež jej činí způsobilým v určitých případech k použití jako doprovodné zbraně. Důkazem jeho upotřebitelnosti v tomto směru je skutečnost, že se k němu obrací zájem mnoha armád, jež jej do své výzbroje buď zavedly nebo o jeho zavedení vážně uvažují.

Organisace.

Nemůže být pochybnosti o tom, že pěchotní děla musí být přidělena těm jednotkám pěchoty, pro které budou pracovat, ale že musí k nim patřit organicky. Z našich předchozích úvah vyplývá, že to nemůže být pluk, ale prapor, jenž musí mít svá pěchotní děla. Velitel praporu zjistí rychleji a bezpečněji potřeby palebného sledu nežli velitel pluku, takže je možno v čas zbraň zasadit a stanovit jí úkol. Rovněž pro protitankovou střelbu budou se moci zbraně lépe uplatnit, budou-li podřízeny přímo veliteli praporu. V některých armádách se jde v těchto požadavcích ještě dále a uvažuje se dokonce o doprovodné zbraní pěší roty (armáda španělská — zlehčený minomet Valero, Anglie — zlehčený minomet Stokes-Brandt), někde se mluví o puškových granátech, jež mají tvořit „doprovodné dělostřelectvo“ roty (puškový granát Madsen s dostřelem 800 m).

Naše doprovodná děla by však svým účinkem daleko přesahovala prostor, v němž působí rota, a proto se k tomu účelu lépe hodí puškový granát s dostřelem asi 600 m.

Jde nyní o to, abychom stanovili počet děl potřebných pro prapor. Všeobecně se v cizích armádách počítá s 2 kusy, což se mi zdá málo. Palebných úkolů v útoku — jak jsem se o tom zmínil v úvodních statích — bude více a splnit je bude nutno v nejkratší době. Bude proto třeba, aby na každý cíl byla soustředěna palba aspoň dvou děl. Velmi často se přihodí, že se současně vyskytnou a musí být postřelovány cíle dva, snad i více. I když námi stanovený dostřel dostačí zpravidla k tomu, aby z jednoho palebného postavení byly splněny všechny úkoly v rozsahu po-

stupných cílů praporu, přece se může přihodit, že se část děl musí přemísťovat, zatím co zbytek bude plnit ještě přidělené palebné úkoly, nebo musí být na střehu, kdyby snad nepřítel vyrazil k protiútoku. Bude sice možno použít k tomu účelu mnohdy i děl záložních praporů, ale ne vždy.

Jak tomu bude v obraně? Uvědomili jsme si již důležitost protitankových zbraní v obranných akcích. Představme si nejnepříznivější případ, kdy prapor má bránit prostor 1500 m široký a kdy nepřítel použije takového počtu tanků, že rozstupy mezi nimi budou jen 50 m. Před praporem může se tedy objevit, postupují-li tanky jen v jednom sledu, nejvýše 30 tanků. Nebude-li žádná z protitankových zbraní předčasně zničena, musilo by každé dělo praporu vyřadit z boje asi 8 tanků, nebo počítáme-li ještě s dvěma děly praporu 2. sledu, 5 tanků. Poněvadž protitankové dělo může v nejpríznivějším případě zničit jen 4 tanky, vidíme, že žádaný počet 4 děl pro prapor není mnoho. Měli bychom kromě toho předpokládat, že určité procento zbraní může být zničeno nepřátelskou dělostřeleckou přípravou, že se tanky mohou objevit v několika sledech za sebou, a to i na vzdálenost kratší než předvídaných 1000 m, že vystoupení tanků může být prováděno za použití umělé mlhy nebo při současných bitevních náletech nepřátelských letadel, které mohou střelbu protitankových zbraní ztížit. Naproti tomu lze uvést, že se aktivní protitankové obrany zúčastní i jiné zbraně (dělostřelectvo utvořením přehrad, část kulometů, pokud nebude muset střílet na pěchotu pohybující se za tanky), že objevení tanků v tak velkém množství může být předvídáno jen v určitých, zvláště důležitých a vhodných prostorech a že přípravy k tak rozsáhlému použití tanků nelze vždy úplně utajiti.

Najisto tu vyplývá nutnost nespokojit se jen aktivní obranou, nýbrž je nutno v každém případě upravit ji s obranou pasivní. Jen tam, kde lze uplatnit pasivní obranu v plném rozsahu a kde vystoupení tanků není možné, mohli bychom se snad spokojit 2 děly, jimž by však připadlo postřelování hluchých prostorů, kterých bude však právě v těchto případech mnoho.

Pěchotní děla by byla u každého praporu organisována v rotě pěchotních děl. Náčrt organisace uvádím v příloze, a to pro dvě alternativy.

Velitelem roty musí být starší, velmi zkušený důstojník s širokým taktickým rozhledem, aby mohl sám posoudit situaci praporu a v čas potřeby zasáhnouti iniciativně podle vlastního pozorování.

Organisační podrobnosti jsou uvedeny v tabulkách a v poznámkách k nim.

Taktické použití.

(Zpracováno pro alternativu I., platí však analogicky i pro alternativu II.)

V š e o b e c n ě.

Pěchotní děla jsou zbraněmi praporu, které v souladu s těžkými kulomety podporují pěchotu ve všech fázích boje. Lze jich použít jednak k strmé střelbě na hnízda odporu s použitím houfnicové hlavně, jednak k úspěšnému postřelování lehkých a středních obrněných vozidel až na vzdálenost 1000 m, na krátké vzdálenosti i k střelbě na těžké tanky. Při těchto střelbách se používá kanonové hlavně. Přeměna houfnice na kanon je dílem 30 vteřin.

Velký rozsah odměru dovoluje rychlé měnění cílů, jakož i pohodlné sledování cílů pohyblivých.

Zakřivená dráha střely — je-li děla použito jako houfnice — umožňuje přestřelování vlastních jednotek i v těch případech, kdy přestřelování kulometry by činilo obtíže nebo bylo vůbec nemožné. Velitel praporu použije jich tedy s výhodou k vytvoření palebné základny v úplně rovinném terénu, k soustředěné palbě na hnízda odporu, jež by přímo brzdila pohyb útočného sledu, dále k postřelování hluchých prostorů pro kulometry a k doplnění palebné přehrady na taková místa, kam nemohou působit jiné zbraně pro plochost dráhy střely.

Poněvadž granát jest opatřen citlivým zapalovačem, takže účinek střel je povrchový, používá se houfnic k postřelování živých, nekrytých nebo jen slabě krytých cílů. Poměrně velký obsah trhaviny zaručuje i značný účinek morální.

Dobrá pohyblivost pěchotních děl umožňuje, že mohou následovat pěchotu v každé situaci. Rozložitelnost děla připouští jeho dopravu i v horském terénu.

Pěchotní děla nemají a ani nemohou úplně nahradit dělostřelectvo, právě tak, jako lehké kulometry nemohou nahradit palbu těžkých kulometů. Poměr pěchotních děl k dělostřelectvu je podobný jako vzájemný poměr lehkých a těžkých kulometů. Proto pálí na jednotlivé body přiděleného úseku, zvláště ty, které přímo ohrožují pěchotu, kdežto vzdálené cíle ponechávají dělostřelectvu. Jenom tehdy, nemá-li pěchota k dispozici dělostřelectva, mohou částečně nahradit dělovou palbu. Nejmenší palebnou jednotkou je houfnicová četa. Samostatných družstev se používá jen výjimečně (boj na zdrženou).

Speciální úlohou pěchotních děl je střelba proti obrněným vozidlům, při čemž bývá palba řízena dělovody a každé dělo je samostatnou palebnou jednotkou.

Pochod v blízkosti nepřítele. Za pochodu, zvláště tehdy, lze-li očekávat střetnutí s rychlými nepřátelskými jednotkami, které budou mít zpravidla obrněná auta nebo velmi lehké tanky (tančíky), bude výhodné zařadit četou pěchotních děl k předvojovému houfci. Četa pochoduje na zadu houfce, děla jsou opatřena kanonovými hlavními, mužstvo jest u děl, pancéřové granáty nese obsluha. Zjistí-li předvojová hlídka nebo vpřed vyslané hlídky nájezd obrněných vozidel, upozorní předvojový houfec i valný voj na hrozící nebezpečí smluveným znamením (na př. vypálením rakety). Četa děl zaujme na místě nebo v silničním příkopu rychle palebné postavení a provede přípravu střelby, aby mohla zahájit rychlou palbu, jakmile se obrněná vozidla octnou na účinný dostřel. Palbu řídí dělovodové samostatně, zamerujíce na patu cíle.

Při pochodu v málo přehledném terénu, kde zajišťovací oddíly pochoduji za sebou na menší vzdálenosti, nebude četa přidělena předvojovému houfci, neboť by neměla dostatek času k přípravě střelby, a proto pochoduje v čele valného voje.

Jestliže na komunikaci, která je pochodovou osou, ústí jiné cesty, z nichž by mohly býti pochoduující jednotky překvapeny z boku nájezdem obrněných vozidel, bude výhodné ponechat na podobných křižovatkách aspoň jedno dělo tak dlouho, dokud valný voj křižovátku nepřejde. Proto velitel praporu předvídá podle zpráv o nepříteli (má-li obrněná vozidla) a na základě průzkumu pochodové osy na mapě možnost nájezdu obrněných vozidel z boku a přidělí k předvoji i druhou četou děl, která se buď celá — jde-li o jedno nebezpečné místo, nebo po dělech — jsou-li dvě

Vnitřní složení		Důst.		Mužstvo		Výzbroj					Střelivo do				Koně		Vozidla					Spoj. výstr.				Opt. přis.						
		mjr. — šéft.	kap. — ppor.			rotmistr	poddůstojníci	vojáci	celkem osob	puška	bodák	pistole	pěchovní dělo	osvětl. pistole			pušky	pistole	punc. gran.	náv. gran.	ruční granáty	osvětlov. rakety	trhací nálož	jezdci	tažní	kuchyně převoz. malá	vozy	káry	kolo	telef. přístroj	malá opt. stanice	telef. kabel km
velitel roty		1	.	.	.	.	1	.	1	1	.	.	.	24	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
1. četa děl	velitel čety	.	1	.	.	.	1	.	1	1	.	.	.	24	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	zást. vel. čety (četař)	.	.	.	1	.	1	1	1	1	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	četař pozorovatel	.	.	.	1	.	1	.	1	1	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	
	přdst. střelby (des.)	.	.	.	1	.	1	.	1	1	.	1	.	24	.	.	.	12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	
	spojka (cyklista)	.	.	.	.	2	2	2	2	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	
	spoj. roj	.	.	.	1	3	4	4	4	.	.	.	120	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	1	2	.	.	
	dělovod (četař)	.	.	.	1	.	1	1	1	.	.	.	30	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	přímá obsluha	.	.	.	1	3	4	.	4	4	.	.	.	96	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	záloha obsluhy (nosiči)	.	.	.	.	4	4	.	4	4	.	.	.	96	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	nosiči střeliva	.	.	.	.	3	3	3	3	.	.	.	96	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2. družstvo	vodič koně pro dělo	.	.	.	.	1	1	1	1	.	1	.	30	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	vodič koně pro káry	.	.	.	.	2	2	2	2	.	.	.	60	.	18°	33°	.	.	.	2	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
2. družstvo		.	.	.	2	13	15	7	15	8	1	.	210	192	18°	33°	3	.	.	3	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
2. četa děl (vel. nemá koně)		.	1	.	8	31	40	21	40	19	2	1	630	456	38°	66°	6	12	.	6	.	4	1	.	.	.	3	1	2	1	1	
pomocné družstvo	výkon. rtm. (vel. pom. družstva)	.	.	1	.	.	1	.	1	1	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	velitelský roj	ordon. přdst.	.	.	.	1	.	1	1	1	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.
		pozorovatel	.	.	.	1	.	1	1	1	.	1	.	60	.	.	.	.	12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
		spojky (z nich 2 cyklisté)	.	.	.	1	3	4	4	4	.	.	.	120	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.
		vel. náboj. hloučku	.	.	.	1	.	1	1	1	.	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
		nosiči střeliva	.	.	.	.	4	4	4	4	.	.	.	120	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	hospodářský roj	vodič koně	.	.	.	.	4	4	4	4	.	.	.	120	.	24°	72°	.	.	.	4	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.
		zdrav. přdstojník	.	.	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
		sběrači raněných	.	.	.	.	8	8	.	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
		účetní	.	.	1	.	.	1	.	1	1	.	.	.	21	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
		kuchaři	.	.	.	.	2	2	2	2	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
		krejčí	.	.	.	.	2	2	2	2	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
obuvník		.	.	.	.	1	1	1	1	.	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
podkoní	.	.	.	.	2	2	2	2	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
vozká	.	.	.	.	3	3	3	3	.	.	.	90	.	.	.	.	10	.	6	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
důstoj. sluha	.	.	.	.	3	3	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
Celkem		1	2	2	21	94	120	67	120	41	4	3	2070	984	96	204	12	36	10	2	22	1	2	12	5	.	6	2	4	2	2	

**Organisační náčrt roty pěchotních děl.
Alternativa I.**

(Společné dělo dvouhlavňové.)

Poznámky:

Dělo je normálně vlečeno koněm, jinak mužem pomoci lan a jen v čas nutnosti neseno obsluhou (asi 8 nosných jednotek).

* Střelivo: normální nárazové granáty v truhlicích po 3 kusech, váha truhliku asi 20 kg, truhlík tvoří nosnou jednotku.

Pancéřové granáty v truhlicích po 6 kusech, váha truhliku asi 8 kg, nosná jednotka 3 truhliky váží asi 24 kg.

Na kárách družstev naloženo:

kára 1:	3 truhliky pancéřových granátů, t. j. 18 kusů	24 kg,
	5 truhlíků nárazových granátů, t. j. 15 kusů	100 kg,
	4 nosítka pro některé součásti děla	16 kg,
	podstavec dálkoměru a úhломěrného přístroje (mimo boj)	asi 8 kg.
	celkem	148 kg.
kára 2:	6 truhlíků nárazových granátů, t. j. 18 kusů	120 kg,
	spoj. materiál bez telef. přístrojů (mimo boj)	asi 25 kg,
	2 nosítka na materiál	asi 8 kg.
	celkem	153 kg.

** Střelivo nábojového hloučku uloženo na 4 kárách, každá kára má 6 truhlíků nárazových granátů, t. j. 18 kusů, a jeden truhlík pancéřových granátů, t. j. 6 kusů, celkové zatížení káry asi 128 kg.

Doprava by mohla být řešena též traktory.

	Vnitřní složení	Důst.		Mužstvo		Výzbroj							Střelivo do						Koně			Vozidla					Spoj. výstroj								
		mjr. — štpt.	kpt. — ppor.	rotmistr	poddůstojník	vojni	celkem osob	puška	protitank. puška	bodák	pistole	minomet SE 30	protitank. dělo	osvět. pistole	pušky	protitank. pušky	pistole	lehká mina	těžká mina	protitank. dělo	ruční granáty	trhací nálože	osvět. rakety	jezdectví	tažni	kuchyně převážná malá	káry vz. 23	káry vz. 24	vozy	kola	telef. přístroj	malá opt. stanice	telef. kabel km	dálkoměr	
velitel roty			1	.	.	.	1	.	.	1	1	.	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
1. minomet. četa	velitel čety	.	1	.	.	1	.	1	.	1	1	.	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	zástupce vel. čety (četař)	.	.	.	1	.	1	1	.	1	.	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	četař pozorovatel	.	.	.	1	.	1	.	1	1	.	1	.	1	.	24	.	.	.	.	.	12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	
	spojka (z toho 1 cyklista)	.	.	.	3	3	3	.	3	.	.	.	.	90	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
	délavod	.	.	.	1	.	1	.	1	1	.	.	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
	mířič	.	.	.	1	.	1	.	1	1	.	.	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	pomocník	.	.	.	1	1	.	.	1	1	.	.	.	.	.	24	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.		
	nosiči střeliva	.	.	.	.	4	4	.	4	.	.	.	.	120	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	vodič koně pro káru	.	.	.	.	2	2	.	2	.	1	.	.	60	.	.	42	6	.	.	.	.	.	2	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	
	2. družstvo	.	.	.	2	7	9	6	.	9	3	1	.	180	.	72	42	6	.	3	.	.	.	2	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	
2. minomet. četa (vel. nemá koně)	.	1	.	6	17	24	16	.	24	8	2	.	1	480	.	216	84	12	.	6	.	12	.	4	.	4	.	.	1	.	.	.	1		
1. protitanková četa	velitel čety	.	1	.	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	zást. vel. čety (četař)	.	.	.	1	.	1	1	.	1	.	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	četař pozorovatel	.	.	.	1	.	1	1	.	1	.	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	spojka	.	.	.	1	1	1	.	1	.	.	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	vodič koně muničního káry	.	.	.	1	1	1	.	1	1	.	.	.	30	.	.	.	.	72	.	8	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.		
	délavod (četař)	.	.	.	1	.	1	.	1	1	.	.	.	.	.	24	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	přímá obsluha	.	.	.	1	2	3	.	3	3	.	.	.	.	.	72	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	střelec spec. protitank. pušky	.	.	.	1	.	1	.	1	1	.	.	.	20	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	nosiči střeliva (záloha obsl.)	.	.	.	.	2	2	.	2	.	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	vodič koně pro dělo	.	.	.	.	1	1	1	.	1	.	1	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
2. družstvo	.	.	.	3	5	8	3	1	8	4	.	1	90	20	96	.	.	.	3	8	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.		
2. protitanková četa	.	1	.	8	12	21	10	2	21	9	.	2	300	40	192	.	.	.	72	6	16	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
pomocné družstvo	výkonný rotm.	.	.	1	.	1	.	1	.	1	.	1	.	.	.	21	.	.	.	.	12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	pozorovatel	.	.	.	1	.	1	1	.	1	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	spoj. družstvo	.	.	.	2	6	8	8	.	8	.	.	.	240	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	2	6	.	
	spojky (jeden cyklista)	.	.	.	1	1	2	2	.	2	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.		
	vel. náboj. hloučku	.	.	.	1	.	1	1	.	1	.	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	nosiči střeliva	.	.	.	.	4	4	4	.	4	.	.	.	120	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	vodič koně	.	.	.	.	2	2	2	.	2	.	.	.	60	.	.	48	12	.	.	.	.	.	2	.	2	.	.	.	.	.	.	.		
	zdrav. poddůstojník	.	.	.	1	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	sběrači raněných	.	.	.	.	8	8	.	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	účetní	.	.	1	.	.	1	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
hospodářský roj	kuchaři	.	.	.	.	2	2	2	.	2	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	krejčí	.	.	.	.	2	2	2	.	2	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	obuvníci	.	.	.	.	1	1	1	.	1	.	.	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	podkoní	.	.	.	.	2	2	2	.	2	.	.	.	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	vozka	.	.	.	.	3	3	3	.	3	.	.	.	90	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	1	.	.	2	.	.	.	.	.	
důstoj. sluha			.	.	.	.	5	5	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Celkem			1	4	2	34	94	126	80	4	126	37	4	4	3	2430	80	888	216	36	144	24	32	36	2	22	1	10	1	2	3	6	2	6	.

Organizační náčrt roty pěchotních děl.

Alternativa II.

(Minomet Stokes-Brandt vz. 30 a protitankové dělo.)

Poznámky:

Minomet Stokes-Brandt vz. 30 jest mimo boj dopravován na káře, jakmile to situace již nedovolí, jest nesen ve 3 jednotkách (pomocí nosných řemenů). Minometu nelze používati k nepřímé střelbě v tom rozsahu, jako u 9 cm minometu vz. 17, poněvadž má malý rozsah odměru. Nepřímé zaměřování děje se téměř výlučně vytyčováním směru střelby, proto nepočítám v organizaci s podd. střelby. Rovněž není třeba úhloměrného přístroje. Z uvedených důvodů předpokládám, že nebude třeba stavěti ani střeleckých linek. Tam, kde to bude nutné, může velitel roty přidělit potřebná pojítka ze svého družstva. Dálkoměry minometných čet slouží též potřebám čet protitankových, aby tyto mohly stanovit v terénu vzdálenost účinného dostřelu.

Protitankové dělo vlečeno normálně koněm, jinak mužstvem a teprve není-li jinak možno jest mužstvem nesen.

Naložení minometu a střeliva na kárách minometné čty:

kára 1: 1 minomet S. B. vz. 30 se zaměřovačem	asi	60 kg.
7 krabic (každá po 3 lehkých minách) celkem 21 min		88 kg.
zatížení káry		148 kg.

kára 2: 7 krabic po 3 lehkých minách, t. j. 21 min		88 kg.
2 krabice po 3 těžkých minách, t. j. 6 min		50 kg.
zatížení káry		138 kg.

Oproti alternativě I. jest u min. čty počítáno o 1 nosiče střeliva více, neboť zásobování střelivem bude vzhledem k umísťování minometů více vpředu, obtížnější.

Granáty by byly výhodny takové konstrukce, aby se jejich vzájemným spojením mohlo vytvořiti „minové pole“. K tomu účelu jsou též určeny trhací nálož (8 kusů).

Střelivo pro protitankovou četou jest uloženo na káře společně oběma družstvům, a to 12 truhlíků pancéřových granátů po 6 kusech, t. j. celkem

72 kusy o váze asi		96 kg.
8 trhacích nálož po 5 kg		40 kg.
zatížení káry		136 kg.

Káry náboj. hloučku: 8 truhlíků po 3 lehkých minách		100 kg.
2 truhlíky po 3 těžkých minách		50 kg.
zatížení káry		150 kg.

hrozící místa — umístí na křižovatkách, chrání pochodovou jednotku, a jakmile splní svůj úkol, připojí se k zadu valného voje.

Při zajištění zastávce se umístí děla v palebná postavení na výhodném místě zcela blízko pochodové osy, střeží prostor, jsouce připravena odrazit nájezd OV.

Velitel roty pěchotních děl dlí za pochodu s velitelským rojem u velitele praporu.

Narazí-li předvoj na nepřítele v pohybu, může být jedné čtyři děl použito jako houfnic k podpoře předvoje, kdežto úkolem druhé čtyři zůstává i dále obrana proti OV. Velitel roty řídí pak sám palbu houfnicové čtyři a soustřeďuje palbu na místa a odpory, které jsou nejnebezpečnější. Zvláště pak dbá, aby každá nepřítelem nově zasazená zbraň byla zdolána v okamžiku, kdy se objeví, a aby tak nepřítel neměl čas se pevně zachytit.

Pozorování situace nepřítele i vlastních jednotek musí být nepřetržitě, aby velitel mohl zakročit v prospěch podporovaných jednotek ještě dříve, nežli o to požádají.

Touto důležitou zásadou se musí velitel pěchotních děl řídit vždy a jen tak splní nejlépe svou úlohu a zajistí cennou podporu svým jednotkám. Proto musí mít velitel roty bystrý postřeh a pečlivě organisovat s přiděleným personálem pozorování v celém přiděleném prostoru.

Pěchotní děla za útoku. Pěchotních děl bude výhodné použít jako houfnic k vytvoření palebné základny tam, kde kulomety pro nevhodnost terénu nemohou přestřelovat palebný sled, nebo tehdy, kdy terén způsobí, že východiště k útoku bude zároveň prostorem pro zbraně palebné základny. Kromě toho se pěchotní děla velmi dobře osvědčí v okamžiku, kdy se kulomety budou přemísťovat.

Přípravy útoku se účastní pěchotní houfnice jen tehdy, mají-li dostatek střeliva a velmi výhodná palebná postavení, takže není nebezpečí, že by je nepřítel mohl předčasně zjistit.

Hlavním úkolem pěchotních houfnic bude však postřelovat cíle, které se nově objeví a které nebyly předvídané a mohly by brzdit plynulý průběh útoku. Na ně musí býti palba položena ihned. Proto bude nutno pečlivě pozorovat situaci, aby odpor byl zjištěn co nejdříve a palba mohla následovat v zápětí. Musí tedy být i styk během útoku bezpečně zajištěn. Styk s velitelem praporu bude nejlépe uskutečnit osobně. Pro styk uvnitř roty je velitel sice vybaven dostatečným počtem pojítek i personálu, ale přes to by bylo záhodno, aby palebná postavení čet nebyla od sebe a od velitele roty příliš vzdálena. Pro soustředěnou palbu obou čet je naproti tomu výhodnější, jsou-li palebná postavení volena s větším rozstupem, takže cíl může být palbou napaden z různých směrů (palba šikmá), může být využito i menšího šířkového rozptylu a různých úhlů doletu. Styk lze usnadnit tak, že se velitel jedné čtyři umístí na pozorovatelně velitele roty.

Velitel roty pěchotních děl určuje na základě svého úkolu a rozkazů velitele praporu úlohy jednotlivých čet, stanoví dobu zahájení střelby, její trvání a kadenci, nebo určí spotřebu střeliva na jednotlivé cíle. Podle potřeby nařizuje soustředění palby a snaží se v každém případě zajistit pěším rotám nepřetržitou palebnou podporu zároveň s velitelem kulometné roty. Řízení střelby po technické stránce ponechává velitelům čet.

Velitelé čet neváhají však v boji střeliti i z vlastního popudu tehdy, jestliže zjistí, že určitý odpor ztěžuje pohyb pěších rot.

Velitelé pěších i kulometné roty musí podporovat svou palbou umístění pěchotních děl. Vzájemnou součinností všech jednotek praporu bude zajištěn soulad a úspěch.

Zjistí-li velitel roty pěchotních děl, že některá část nepřátelského postavení je pro vniknutí vlastních jednotek zvláště výhodná, soustředí tam palbu obou čet, a podaří-li se tam útok, chrání palbou boky vlastních jednotek.

Podobně si počíná velitel roty, jestliže zpozoruje, že se nepřítel připravuje k protiútoku. Soustředěnou palbou se snaží nepřátelskou akci udusit v zárodku.

Jakmile pěchota dobude postupného cíle, musí velitel roty pěchotních děl spolu s velitelem kulometné roty uspořádat palbu do předpolí.

Cím více proniká pěchota do nepřátelského obranného postavení, tím více musí spoléhat jen na své palebné prostředky, neboť dělostřelectvo se bude postupně přemisťovat, a proto musí tu pěchotní děla nahradit dělovou palbu. Někdy bude tu výhodné přidělit část pěchotních děl i některé pěší rotě.

Dočasné přidělení děl pěším rotám se může osvědčit i tehdy, děje-li se útok ve velmi členitém terénu, kde se rozdrobí na místní akce. Jakmile to však okolnosti dovolí, sloučí velitel praporu zase pěchotní děla pod vedení velitele roty, aby mohl na ně sám uplatnit svůj vliv.

Nezdaří-li se útok, přejímají pěchotní děla spolu s dělostřelectvem ochranu pěchoty, snažíce se znemožnit palbu nepříteli.

Aby byla zaručena časová souvislost palby, nepřemisťuje se rota pěchotních děl zpravidla nikdy najednou, nýbrž po četách.

Pěchotní děla záložního praporu mohou být zasazena k obraně boků praporů prvního sledu nebo k podpoře útoku těchto praporů. Jakmile je však záložní prapor zasazen, postoupí s ním i jeho pěchotní děla, bez ohledu na to, zda svůj palebný úkol splnila, čili nikoliv.

Velitel pluku si může výjimečně vyhradit rotu pěchotních děl v záloze pro sebe, jestliže tím pěchotní děla nejsou odcizována původnímu určení.

Protože zásobování střelivem bude během útoku obtížné, musí se pěchotní děla spokojit jen umlčováním cílů, která provedou prudkým krátkým přepadem palbou.

Během útoku nebude zpravidla nutno počítat s vystoupením nepřátelských tanků. Nepřítel může jich však použít před samou ztečí buď k protiútoku, nebo aby umožnil odpoutání vlastních vojsk. V obou případech je použití vzaďu umístěných protitankových zbraní nemožné, neboť by svou rasantní střelbou ohrozily vlastní jednotky. K střelbě proti nim lze pak použít jedině průrazného střeliva, jímž by musily být opatřeny lehké kulomety a pušky. I když malorážní průrazné střelivo nelze všeobecně považovat za vyhovující, v tomto případě, kdy jde o postřelování vozidel na nepatrné vzdálenosti, může prokázat velmi platné služby.

Pěchotní děla v obraně. Pěchotních děl bude v obraně zpravidla používáno k střelbě na OV. K postřelování hluchých prostorů jich lze použít jen tehdy, je-li před obranným postavením přirozená překážka, která znemožňuje činnost nepřátelských tanků.

Souběžně s aktivní obranou musí být vždy v plné míře uskutečněna všemi možnými prostředky i obrana pasivní.

Palebná postavení protitankových děl musí být volena se vši pečlivostí. Jednotlivá děla budou umístěna v celé šířce obranného postavení (vyjma prostory, kam je předvídána dělová protitanková palba) tak, aby co nejméně trpěla nepřátelskou dělovou palbou. Proto nevolíme — pokud je to možné — jejich palebná stanoviště přímo v čeli pásma hlavního odporu, nýbrž raději tak, aby byla mimo rozptýl dělostřelectva střelejícího na pásmo hlavního odporu. Palebná postavení nesmějí však být umístěna příliš vzadu a nesmějí míti před sebou hluché prostory, kde by se nepřátelské tanky mohly shromažďovat. Třebaže přestřelování vlastních jednotek v obraně, kdy pěchota je umístěna v zákopech, nebude činit obtíže, bude někdy nutno umístit protitanková děla přímo v střeleckém zákopu. Pak musí být velmi dobře zakopána a co nejpečlivěji zastřena, aby unikla nepřátelskému pozorování. K protitankové obraně musí být použito i zbraní praporu 2. sledu, jež jsou však rozčleněny do hloubky.

Děl určených k protitankové obraně nesmí býti za žádných okolností použito k jinému úkolu, neboť by se tak nepříteli předčasně prozradila. Ruch u palebných stanovišť musí být omezen na nejmenší míru, aby nepřítel měl dojem, že jde o pasivní úsek.

Jen tehdy mohou protitanková děla splnit svůj úkol, jestliže mohou svou palbou překvapit nepřátelská OV.

Palba nesmí být zahájena dříve, dokud se obrněná vozidla nepřiblíží na účinný dostřel, t. j. na 1000 m. Rovněž nesmí být se zahájením střelby otáleno, aby nepřišla pozdě. Proto musí být již předem stanovena vzdálenost účinného dostřelu přímo v terénu. Zásadně střílí každé dělo samostatně, co nejrychleji, ale vždy tak, aby každá rána byla dobře mířena. Protitankové dělo střílí zpravidla přímo před sebe a obsluha bere za cíl to vozidlo, které je nejbližší nebo které se zastavilo. U stojících vozidel je největší pravděpodobnost zásahu, podobně jako u vozidel pohybujících se přímo na protitankovou zbraň. Rovněž je výhodné volit pro střelbu okamžik, kdy tank mění směr a proto snížil svou rychlost pohybu.

Pro každé dělo bude výhodné určit před jeho stanovištěm šířku úseku, do něhož má pálit. Jestliže se tanky neobjeví v celé šířce obranného postavení, střílejí na ně všechny protitankové zbraně a snaží se je vyřadit z boje dříve, nežli mohly poškodit drátěné překážky a vytvořit v nich průchody. Totéž platí, i kdyby snad tanky prováděly útok do prostoru sousedního praporu.

Pronikají-li tanky přes palbu, která je na ně řízena, musí obsluha setrvat u děl bez pomýšlení na ústup a pálit na ně do posledního okamžiku.

Je sice málo pravdě podobno, že by nepřátelská pěchota pokračovala v útoku i tehdy, kdyby se nájezd obrněných vozidel ztroskotal, ale stalo-li by se to, mohou protitankové zbraně střílet proti ní i pancéřovým střelivem, při čemž však nutno mířit před pěchotu, aby byla ohrožována odrazy, které tu zpravidla nastanou.

Protože nájezd obrněných vozidel bude někdy provázen i náletem bitevních letadel, nutno pamatovat na protiletadlovou obranu. Kdyby ji nebylo možno uskutečnit, musí být obsluha vědoma toho, že materiální účinek střelby z letounů je nepatrný.

Je-li obranné postavení voleno v takovém prostoru, kde nepřítel nemůže použít k útoku OV. (přirozené překážky, jako vodní toky s příkrými břehy, bažinatá půda, strmé svahy a p.), použijeme pěchotních děl jako houfnic nejčastěji k doplnění palebné přehrady v místech, kam nemohou působit kulomety. Palebná postavení nevolíme příliš vpředu, kde by byla ohrožována dělovou palbou, nýbrž vždy dostatečně vzadu za pásem hlavního odporu. Všechny palby musí být předvídaný rozvrhem palby a pečlivě připraveny tak, aby mohly být zahájeny na krátké návěsti. Mají-li jednotlivé čety stanoveny několik úkolů, musí být pro ně stanoveny pořadí naléhavosti.

Mají-li čety střílet kromě přehradné palby ještě palby jiné, musí mít kromě normálních palebných stanovišť ještě palebná stanoviště záměnná, z nichž plní tyto úkoly.

Zpravidla umísťujeme pěchotní houfnice jen v hlavním postavení. Má-li však být v postavení předních stráží kladen odpor, může tam být výjimečně umístěna část pěchotních děl. V hlavním postavení musíme však pro ně připravit, vybudovat a střelivem opatřit palebná postavení.

Jinak se řídí použití pěchotních houfnic podle týchž zásad, jak je stanoví předpis P—I—3 pro minomety.

Prameny:

Artilleristische Rundschau 1929—1933.

Bossu, gen.: „Vývoj názorů o použití dělové palby.“

Däniker, Dr., mjr.: „Einführung in die Waffenlehre.“ Zürich, 1927.

Däniker, Dr., mjr.: Infanteriebegleitwaffen. Basel, 1928.

Deutsche Wehr: 1929—1933.

Heerestechnik 1929—1933.

Heigl: „Taschenbuch der Tanks.“ München, 1926.

Herr, gen.: „Dělostřelectvo — jaké bylo, jest a bude.“ Praha, 1926, (VČV).

Hübelbauer, npor.: „Zbraně pěchoty.“ Praha, 1921, (VČV).

Instruktion prov. sur le canon de 37 mm.

Justrow: „Wie bekämpft man Tankziele...“

Kugel und Schrott 1931.

Militärwissenschaftliche Mitteilungen 1928—1933.

Militär-Wochenblatt 1928—1933.

Muther, gen.: „Das Gerät der leichten Artillerie II.“ Berlin, 1932.

Pagezv: L'emploi du canon de 75 mm comme canon d'accompagnement.“ Paříž, 1927.

Rimailho, pplk.: „L'artillerie de campagne.“ Paříž, 1924.

Schweizerische Militärzeitung 1929—1933.

Thouvenin: „L'artillerie nouvelle.“ Paříž, 1924.

Vojenské technické zprávy — do r. 1934

Vojenské rozhledy — do r. 1934

zvlášť články pplk. Gebauera, Wagenknechta, mjr. Koblitz, inž. Šajtanova, škpt. gšt. Sommra a jiných autorů.

Štábní kapitán pěch. Rudolf Šiman:

Lehká pěchota.

(Nový typ pěchoty podle kpt. anglické armády Liddella Harta.)

V knize „The future of infantry“, vydané r. 1933, kapitán anglické armády Liddell Hart, známý průkopník mechanisace a žák Fullerův, ukazuje nové možnosti působnosti pěchoty, přikládá jí důležitý, ba rozhodný úkol v budoucí válce, a podává jasné a promyšlené návrhy k její reorganizaci a výcviku.